

**UCHWAŁA NR XXIV/125/16
RADY MIEJSKIEJ JABŁONOWA POMORSKIEGO**

z dnia 29 września 2016 r.

w sprawie przyjęcia 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Jabłonowo Pomorskie na lata 2016 – 2018

Na podstawie art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Jabłonowo Pomorskie na lata 2016 – 2018 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Kierownikowi Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonowie Pomorskim.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Krzysztof Kamiński

Uzasadnienie

Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art 176 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575) i stanowi jedno z wielu zadań jakie zobowiązane są realizować samorzady gminne od 1 stycznia 2012 roku. Program wprowadza swoim zakresem wiele zadań uszczegółowionych według ich rangi.

p.o. Kierownika
Miejsko-Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
Różycka
mgr Małgorzata Różycka

Załącznik do Uchwały Nr XXIV/125/16
Rady Miejskiej Jabłonowa Pomorskiego
z dnia 29 września 2016 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE JABŁONOWO POMORSKIE
NA LATA 2016-2018**

Jabłonowo Pomorskie 2016 r.

I. WSTĘP

Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Jabłonowo Pomorskie na lata 2016 – 2018 zwany dalej „Programem” opracowany został w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U z 2016 r. poz. 575). W myśl ww. ustawy na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Przystępując do pracy nad programem, przyjęto, że bardzo ważne jest stworzenie rozwiązań profilaktycznych umożliwiających działania osłonowe zapobiegające izolacji i marginalizacji mieszkańców gminy Jabłonowo Pomorskie, ratownicze i wspomagające dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Należy podkreślić, że działania na rzecz rodziny, to działania na rzecz całej wspólnoty, a wspierając rodzinę przyczyniamy się do rozwoju i wzmacniania więzi w całej społeczności. Uwzględnienie możliwości rozwojowych rodziny, jej zdolności do przezwyciężania braków i pokonywania trudności jest podstawą programów skierowanych na wspieranie i poprawę funkcjonowania rodzin.

Rodzina to podstawowa komórka społeczna i naturalne środowisko wychowawcze dziecka, która oddziałuje na jego osobowość, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka oraz źródłem zaspokojenia jego potrzeb w sferze psychicznej i materialno – bytowej. Rodzina funkcjonalna, konsekwentnie i z powodzeniem spełniająca swoje zadania materialno – bytowe, stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Uzależnienia, przemoc w rodzinie, niezależność i brak umiejętności wychowawczych, zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe oraz zła sytuacja materialna to główne problemy dezorganizujące życie rodziny. W takich przypadkach instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przezwycięzenie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo - wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie.

W związku z powyższym podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 jest tworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

II. PODSTAWY PRAWNE DO REALIZACJI PROGRAMU

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 575),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1286 z późn. zm.)

III. CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2016 - 2018.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny skierowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie gminy Jabłonowo Pomorskie, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zagrożonych ubóstwem, problemem uzależnienia oraz dotkniętych przemocą.

V. DIAGNOZA

Pod opieką Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonie Pomorskim aktualnie znajdują się 473 rodziny. W rodzinach tych łączna ilość osób wynosi 1498.

Tabela nr 1. Struktura rodzin z dziećmi objętymi pomocą MGOPS

Liczba dzieci w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	98	317
2	103	436
3	65	334
4	15	97
5	6	49
6	1	8

Główną przesłanką przyznania świadczeń z pomocy społecznej w naszej gminie jest ubóstwo i bezrobocie. Poniższa tabela przedstawia powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej dla rodzin przez MGOPS w Jabłonie Pomorskim.

Tabela nr 2. Przesłanki uprawniające do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej

Przesłanki do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej	Liczba rodzin
zdarzenia losowe	0
alkoholizm	11
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2
przemoc w rodzinie	15
bezzradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	35
potrzeba ochrony macierzyństwa	137
długotrwała lub ciężka choroba	68
niepełnosprawność	115
bezrobocie	298
ubóstwo	379

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej.

Opieką Przedszkola Samorządowego w Jabłonowie Pomorskim objętych jest 160 dzieci z czego 89 dzieci w oddziale „0”.

Edukacja szkolna w gminie Jabłonowo Pomorskie realizowana jest w trzech szkołach podstawowych oraz w gimnazjum. W Szkole Podstawowej w Góralach łączna ilość dzieci wynosi 130 z czego 14 dzieci w oddziale „0”, w Szkole Podstawowej w Płowężu łączna ilość dzieci wynosi 75, z czego 10 dzieci uczy się w oddziale „0”, natomiast w Szkole Podstawowej w Jabłonowie Pomorskim jest 428 dzieci. Łącznie w szkołach podstawowych uczy się 633 dzieci. W Gimnazjum w Jabłonowie Pom. przebywa 327 dzieci.

Dodatkowo wszystkie dzieci objęte wychowaniem i edukacją od przedszkola do szkoły gimnazjalnej z rodzin, których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy społecznej, mają możliwość korzystania z ciepłego posiłku w ramach programu rządowego „Pomoc Państwa w Zakresie Dożywiania”. W 2015 r. z nieodpłatnych posiłków skorzystało 296 dzieci.

W przypadku gdy w rodzinach dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną. Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2013-2016.

Tabela 3. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Rodzaj pieczy zastępczej	2013	2014	2015	2016
Rodziny zastępcze	2	3	4	5
Placówki: - domy dziecka, - rodzinne domy dziecka	2	3	3	3

VI. ZASOBY

1. Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne instytucje pełniące funkcje wspierające:
 - a) Miejsko–Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jabłonowie Pomorskim;
 - b) Miejsko-Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jabłonowie Pomorskim;
 - c) Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
 - d) Urząd Miasta i Gminy w Jabłonowie Pomorskim;
 - e) Posterunek Policji w Jabłonowie Pomorskim;
 - f) placówki oświatowe;
 - g) Centrum Kultury i Sportu w Jabłonowie Pomorskim;
 - h) świetlice środowiskowe na terenie miasta i gminy Jabłonowo Pomorskie;
 - i) organizacje pozarządowe;
 - j) grupy samopomocowe (terapia od uzależnień);
2. Instytucje i organizacje spoza terenu miasta i gminy Jabłonowo Pomorskie:
 - a) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brodnicy;
 - b) Powiatowy Urząd Pracy w Brodnicy;
 - c) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Brodnicy.

VII. CELE PROGRAMU:

Cel główny:

Stworzenie odpowiednich warunków do wychowania dzieci w rodzinie biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:
 - a) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
 - b) pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
 - c) konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:
 - a) objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych,
 - b) monitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówkami służby zdrowia,
 - c) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej między innymi poprzez przyznawanie zasiłków.
3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia poprzez:
 - a) umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę,
 - b) pomoc rodzinom przeżywającym trudności w dostępie do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego,
 - c) pomoc w dostępie rodzinom do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.
4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących poprzez:
 - a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym z placówek służby zdrowia,
 - b) motywowanie członków rodzin do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, współpraca z Miejsko - Gminną Komisją Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktem Konsultacyjnym, podjęcie terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej, współpraca z policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy,
 - c) angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo - wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczenia wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,

- d) współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym.
5. Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny.
6. Podejmowanie działań profilaktycznych poprzez udział w ogólnopolskich kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie.

VIII. REALIZATOR PROGRAMU

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jabłonowie Pomorskim będzie realizował Program przy współpracy z następującymi instytucjami:

L.p.	Instytucja	Zadania/zakres współpracy
1.	Urząd Miasta i Gminy w Jabłonowie Pomorskim	Wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brodniczy	Udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.

3.	Sąd Rejonowy w Brodnicy Wydział Rodziny i Nieletnich	Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.
4.	Kuratorzy sądowi	Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo - resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
5.	Miejsko-Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jabłonowie Pomorskim	Zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do specjalistycznych form wsparcia poprzez prowadzenie Punktu Konsultacyjnego. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
6.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
7.	Posterunek Policji w Jabłonowie Pomorskim	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie gminy Jabłonowo Pom. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty. Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.
8.	Szkoły z terenu gminy Jabłonowo Pomorskie	Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych. Wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci. Pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
9.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Lekarz Rodzinny	Opieka i profilaktyka zdrowotna. Podejmowanie czynności w ramach procedury

		Niebieskiej Karty.
10.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Brodnicy	Umożliwienie rodzinom z dziećmi skorzystania ze specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i pedagogicznego.
11.	Centrum Kultury i Sportu w Jabłonowie Pomorskim, świetlice środowiskowe na terenie gminy Jabłonowo Pomorskie, organizacje pozarządowe	Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Program będzie finansowany ze środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

X. MONITORING I EWALUACJA

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Podlegał będzie ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

W terminie do 31 marca każdego roku burmistrz przedstawia radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

XI. PODSUMOWANIE

Gmina Jabłonowo Pomorskie od kilku lat realizuje zadania wynikające z działań systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Jednak w obecnym kształcie wspieranie rodziny wymaga skoordynowanych i planowanych działań, mających na celu przywrócenie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Niezbędne jest

systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci może być osiągnięta poprzez współpracę wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemami rodziny na poziomie gminy.